

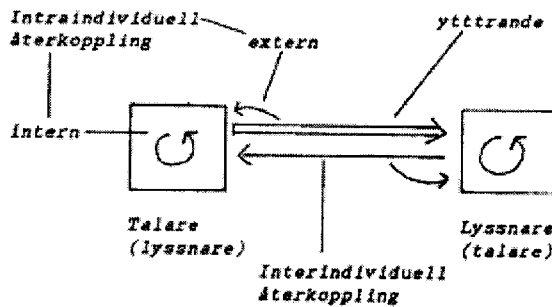
Jens Allwood
Institutionen för lingvistik
Göteborgs universitet

Det Svenska Systemet För Språklig Återkoppling

- synopsis/fylligt referat -

1. Inledning

Utgångspunkten för analysen är det cybernetiska återkopplingsbegreppet tillämpat på språklig kommunikation, se nedanstående figur.

2. Basfunktioner hos interindividuell återkoppling i talspråksinteraktion

En annan utgångspunkt för analysen utgörs av ett antal funktioner som måste upprättas om kommunikationen skall lyckas.

	Givande	Framkallande
1. Kontakt + fortsatt interaktion		
2. Perception		
3. Förståelse		
4. Attitydmässiga reaktioner		

(4) kan delas upp i flera funktionsmässigt specifika områden:

- A. Expressiva funktioner
- B. Evokativa funktioner
- C. Obligatoriska funktioner (särskilt acceptansfunktioner)

Interindividuell och intraindividuell återkoppling

Exempel och ytterligare grundfunktioner hos språklig återkoppling

	1 ÅK		ÅK	
Perception	G		mm	Jag hör dig
	F		va	Vad sa du
Förståelse	G		mm	Jag förstår dig
	F		va	Förstår du
Memorering	G	själv		
Minnes.		repetition		
Aktivering	F	paus		
Attityd	G	ä, öh	ä	Mycket tveksamt
	F		vä	Vad tycker du
Informations-	G		jo visst ja	Det vet jag du
Status	F		väl	Vet du väl
			ja-ja-ja	
Kontakt	G	ä, öh	mm	Forsätt
Turtagande	F		men...	Får jag säga något
Output	G	självrep,	anna rep.	annan reform.
	F	självreform,	s/a rep.	S/a reform.
		paus, ä, öh		

+ mer specifika funktioner, särskilt avseende expressiva evokativa och obligatoriska aspekter.

Potentiella kommunikativa medel för att realisera dessa funktioner i talspråksinteraktion kan vara:

1. Kroppsliga
2. Prosodiska
3. Segmentellt fonologiska
4. Morfologisk - lexikala
5. Syntaktiska

Medlen är alltid på olika sätt länkade till omgivande interaktions- och kommunikations-sammanhang. Ofta används kombinationer av medlen.

Om vi ser på kombinationerna ser vi några intressanta typer av elementära språkliga återkopplingsmekanismer.

1. Kroppsrörelse (oftast huvud)
2. Repetition
3. Enkla primära och sekundära morfem (se nedan)

4. Deiktisk, anaforisk länkning
5. Syntaktisk utbyggnad med fokusering
6. Kombinationer inom och mellan ovanstående kategorier

Med utgångspunkt i basfunktionerna och de potentiella mekanismerna för språklig återkoppling kartlägges några av de för svenskan regelbundet använda mekanismer.

A. Exempel på enkla primära återkopplingsmorfem

Återkopplingsgivare (ÅKG): ja, [ja] inandn, [] inandn,
nä, [nä] inandn, jo, [jo] inandn,
nja, mm, ah, n, o, a, α, e., ä,
ö, hα, ha, nej

Återkopplings framkallare (ÅKF): va, eller väl, la, vem, vad,
hur, när, var, vilken, visst

Intraindividuell återkoppling (IÅK): ä, e, öh, a. mm, hm, öm

B. Exempel på enkla sekundära återkopplingsmorfem

ÅKG aj, ty, men, oa, oj, usch
ÅKF nå

C. En allmän översikt över några av återkopplingsmekanismerna i svenska

	IÅK	ÅK ÅKG	ÅKF
Enkla morfem ÅKM	ä, öh	ja	va
ÅKM + vokalförlängning (2)	ä: ä?	ja:	va:
ÅKM + vokalreduplikation		jaa ja'a	
ÅKM + vokaltillägg		joe	
ÅKM + h + vokaltillägg	ä-h-ä	ja-h-a	
ÅKM reduplikation		jajaja	
ÅKM + -san, -så, -visst		oj-san, jaså	
ÅKM + då		ja då	
ÅKM självrepetition		ja ja ja	va va
Intonation, betoningsvariation		mm ↑, mm↓	va, ↑, va↓,
(ÅKM) repetition (ÅKM)		ja (bilen) ja	eller hur
(ÅKM) deiktisk, anfor länk (ÅKM)		(ja) det (ja)	vet du
(ÅKM) reformulering (ÅKM)		(ja) igår (ja)	
(ÅKM) syntaktisk transform (ÅKM)		ja det var det	
(ÅKM) (adv) (adj) (AKM)		(ja) säkert (ja)	inte sant

D. Återkoppling och länkning

Återkoppling måste länkas in i det språkligt kommunikativa sammanhanget. Detta kan t ex göras på följande sätt:

1. ÅKM Ø
2. (ÅKM) REP (ÅKM)
3. (ÅKM) PRO (ÅKM)
4. (ÅKM) PRO REP (ÅKM)
5. (ÅKM) syntakt trans. PRO REP (ÅKM)

Valet mellan 1 - 5 bestäms av många faktorer, bl a av attityd, informationsfokus och graden av förmodad delad information.

Exempel

1. A: Det kommer att smaka salt
B: Ja
(ja) salt (ja)
(ja) det gör det (ja)
(ja) det är just vad det gör (ja)
2. A: Är du arg?
B: Ja
(ja) arg (ja)
(ja) det är jag (ja)
(ja) det är arg jag är (ja)
3. A: Köpte Kalle en bil?
B: Ja
(ja) han ja
Kalle
köpte
(ja) en ja
en bil
bilen
(ja) det gjorde han (ja)
Kalle
(ja) han köpte en (ja)
Kalle den
en bil
bilen
(ja) det är vad han gjorde (ja)
Kalle
(ja) det var en bil han köpte (ja)
Kalle

(ja) det var han som köpte en bil
Kalle gjorde det

E. Återkoppling och länkning i språklig interaktionskontext

ÅK Givande	Exempel			
	ENIGHET		OENIGHET	
	Neutralt	M. markerad attityd	Neutralt	M. markerad attityd
Pos. påst. Det regnar	Ja, mm, [] inandn	Jaså, oj ojdå	Nä [nä] inandn	Nä-nä-nä
Neg. påst. Det regnar inte	Nä Nä det gör det inte	Nä verkligen inte ? Ja det är riktigt	Jo [jo] inandn	Jo visst
Pos. fråga Regnar det?	Ja, mm Ja det gör Det	Ja visst Nja	Nä	Nä visst inte
Neg. fråga Regnar det inte?	Nä	Nä inte alls Jo visst ja	Jo	Jo visst gör det det
Pos. uppmaning öppna dörren	Ja OK	Ska ske	Nä	Nä aldrig
Neg. uppmaning öppna inte dörren	Nä Det gör jag inte	Nä aldrig	Jo	Jo det gör jag

åk Framkallning

	va	sant	inte hur	eller la	visst	eller	uppfattat
Det regnar	x	x	x	x	x	x?	x
Det regnar inte	x		x	x		x?	x
Regnar det						x	
Regnar det inte						x	
öppna dörren		mild					x
öppna inte dörren		mild					x

Slutsatser

Slutsatserna kommer att behandla bl a följande punkter:

1. Beskrivning av ÅK
2. Funktionell förklaring av ÅK
3. Det svenska systemet för ÅK